

Sygn. akt III KK 204/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Roman Sądej (sprawozdawca)

w sprawie R.G.,
w przedmiocie wyroku łącznego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w dniu 29 czerwca 2017 r.,
kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w B.
z dnia 18 lutego 2014 r., w części dotyczącej połączenia kar orzeczonych
wyrokami w sprawach Sądu Rejonowego w B. o sygnaturach III K 1357/10 oraz III
K 369/11,

**uchyla wyrok w zaskarżonej części (pkt I i II) i sprawę w tym
zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 lutego 2014 r., sygn. akt III K 1063/13, połączono skazanemu R. G. kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami

tegoż Sądu w sprawach III K 1357/10 oraz III K 369/11 i orzeczono karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, dokonując zaliczenia dotychczasowych pobytów skazanego w zakładach karnych.

Skazania w powyższych sprawach kształtowały się w następujący sposób: w pierwszej z powyższych spraw R. G. skazany został wyrokiem z dnia 11 stycznia 2011 r. (przy błędnie wskazanej jego dacie na 9 lutego 2010 r.) za (1) czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony w dniu 4 sierpnia 2010r. na karę roku pozbawienia wolności; (2) czyn z art. 279 § 1 k.k., popełniony w dniu 19 sierpnia 2010r. na karę także roku pozbawienia wolności; (3) czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 24 września 2010r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności; po ich połączeniu orzeczono karę łączną w wysokości 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat; postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 lutego 2012r. zarządzono wykonanie tej kary; z kolei postanowieniem z dnia 9 listopada 2013r. wchodzącą w skład kary łącznej karę jednostkową 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną za trzeci czyn, w ramach kontrawencjonalizacji, zamieniono na karę 30 dni aresztu, przy czym, jak wynika z części wstępnej zaskarżonego wyroku, ten czyn nie był przedmiotem procedowania w kwestii wydania wyroku łącznego. Zakresem tym objęto jedynie dwa pierwsze czyny.

W sprawie III K 369/11 za czyn z art. 193 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 2 stycznia 2011r., skazanemu wymierzono karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, przy czym postanowieniem z dnia 24 lutego 2010 r. zarządzono jej wykonanie. Jednakże postanowieniem z dnia 9 listopada 2013 r., także w drodze kontrawencjonalizacji, kara ta została zamieniona na karę 30 dni aresztu (k.188 akt III K 369/11). W ślad za autorem kasacji warto zauważyć, że błędność tego rozstrzygnięcia – wszak przypisany czyn był kumulatywnie kwalifikowany także z art. 193 k.k. – obecnie już, wobec jego prawomocności od dnia 10 grudnia 2013 r., nie może mieć procesowego znaczenia.

Wyrok łączny dotyczył również dwóch kolejnych skazań R.G. za przestępstwa, które jednak nie pozostawały w zbiegu realnym z powyższymi, wobec czego na podstawie art. 572 k.p.k. umorzono w tym zakresie postępowanie.

Wobec niezaskarżenia przez żadną ze stron, wyrok łączny uprawomocnił się w dniu 26 lutego 2014 r.

Kasację od tego wyroku, w części dotyczącej połączenia kar orzeczonych we wskazanych na wstępie sprawach, wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny na korzyść R.G.. Podniósł on zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisu prawa karnego procesowego – art. 366 § 1 k.p.k.,

polegającego na zaniechaniu dokonania ustaleń i sprawdzenia istotnych okoliczności niezbędnych dla prawidłowego orzekania, poprzez niezapoznanie się z aktami sprawy III K 369/11, wskutek czego nie dostrzeżono, iż wymierzona tym wyrokiem kara roku pozbawienia wolności, na podstawie prawomocnego postanowienia z dnia 9 listopada 2013 r., została zamieniona na karę 30 dni aresztu, w następstwie czego doszło do wadliwego, bo z rażącym naruszeniem art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) jej połączenia z dwoma karami pozbawienia wolności orzeczonymi wyrokiem w sprawie III K 1357/10. W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja była oczywiście zasadna, co wobec jej kierunku (na korzyść skazanego), uzasadniało jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Trafnie wskazał autor kasacji, że w sprawie niniejszej doszło do rażącego naruszenia obowiązku określonego w art. 366 § 1 k.p.k., który z mocy art. 574 k.p.k. winien być realizowany także i w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego. Skutkowało to niewyjaśnieniem przed wydaniem orzeczenia istotnych kwestii dotyczących skazań R.G., a te stanowiły *in concreto* niezbędny przedmiot oceny dokonywanej w aspekcie warunków wydania wyroku łącznego. Dla należytej oceny sytuacji prawnej skazanego niewystarczające pozostawały dołączone do akt sprawy odpisy wyroków, gdyż nie dawały one obrazu ostatecznego kształtu skazań. Gwarantować to mogło tylko zapoznanie się Sądu z treścią dalszych rozstrzygnięć, zapadłych już po uprawomocnieniu się wyroków, na mocy których kary jednostkowe zmieniały swój kształt w stopniu decydującym także o przesłankach przewidzianych w art. 85 k.k. O ile bowiem informacje o orzeczeniach dotyczących zarządzenia wykonania kar pozbawienia wolności orzekanych pierwotnie z warunkowym zawieszeniem ich wykonania widnieją w danych o karalności, o tyle zmiany dokonane na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013r., poz. 1247 ze zm.) umieszczone już tam nie były.

Sąd Rejonowy, procedując na podstawie tylko części akt, dostrzegł jedynie pewien zakres modyfikacji skazań - zarządzenia wykonania kar pozbawienia wolności orzeczonych w warunkach probacji czy kontrawencjonalizacja jednego ze skazań objętych wyrokiem w sprawie III K 1357/10. Nie dysponując jednak aktami sprawy III K 369/11 (k. 69-70), nie powziął wiedzy o kolejnym kluczowym rozstrzygnięciu tego rodzaju, które miało decydujący wpływ na kształt wyroku łącznego. Wszak orzeczoną pierwotnie w tej sprawie karę

zmieniono na mocy postanowienia z dnia 9 listopada 2013r. z roku pozbawienia wolności na 30 dni aresztu. Pozostawienie tego orzeczenia poza zakresem oceny skutkowało wydaniem wadliwego merytorycznego rozstrzygnięcia, obarczonego rażącym naruszeniem prawa karnego materialnego – art. 85 k.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wyrokowania). Oczywistym bowiem pozostawał fakt, że brak było warunków do połączenia dwóch kar po roku pozbawienia wolności orzeczonych w sprawie III K 1357/10, z karą ze sprawy III K 369/11, która finalnie była karą aresztu. Uchybienie to miało niewątpliwie istotny – w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. – wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż w konsekwencji zaskarżonym wyrokiem orzeczono karę łączną 2 lat i 3 miesięcy, podczas gdy jej górna granica, w tym wypadku limitowana sumą podlegających łączeniu kar (art. 86 k.k.), mogła maksymalnie wynieść 2 lata pozbawienia wolności.

Implikacją stwierdzonego uchybienia było zatem uchylenie wyroku łącznego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania. W jego toku Sąd Rejonowy na podstawie pełnego materiału dowodowego dotyczącego poszczególnych skazań R.G., dokona należytej oceny przesłanek warunkujących ustalenie zbiegu realnego, która będzie podstawą do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia.

Wobec utraty substratu, uchyleniu podlegało również rozstrzygnięcie o zaliczeniu, wydane na podstawie art. 577 k.p.k.

kc